

TORONTAI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	120 dinár
Félévre	60 dinár
Megyedévre	30 dinár
Egy órára	10 dinár

Egyes szám ára fél dinár

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felkís szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL

Obiliteva (Zapolya) utca 1.
Szerkesztőség telefonszáma 281
Kiadóhivatal telefonszáma 21
MEGJELENIK MINDENNAP, HÉTFŐ ES
ÜNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVÉTELEVEL

Vetiki Beeskerek, 1922.

LII. évfolyam, 14. szám.

Péntek, január 20.

A muzulmánok kiválnak — Korosecék csatlakoznak a kormányhoz.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 18.

Parlamentáris körökben azon hírekkel kapcsolatban, hogy a muzulmán-párt kilép a kormányból, az a nézet alakult ki, hogy ebben az esetben nincs kizárva a Korosec-klub köznevelési a kormányt alkotó pártsoportokhoz. Különösen a bácskai bunyevác képviselők propagálják ezt a mozgalmat, sőt meg is kezdték az egyezkedést a radikális-párttal. A radikális-párt hajlandónak mutatkozik engedelményeket is adni a bunyevácoknak az egyházi kérdésekben. Ebben a tárgybán a radikális-klub ma délután tíz órákor konferenciát tartott, a határozatokról azonban még semmi sem került nyilvánosságra.

A muzulmán-klub legutóbbi ülésén hozott határozatai alapján megismerteti a kormányt azokkal a határozatokkal, amelyeket a muzulmánok főbizottsága a szerajevói konferencia alkalmával elfogadott.

Napidíjat kapnak a törvényelőkészítő bi- zottság tagjai.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 18.

A törvényelőkészítő bizottság elnöksége előterjesztést tett a szkupstina elnökségének arra vonatkozólag, hogy eszközölje ki a pénzügyminisztertől egy kétszáz ezer dináros hitel megszavazását. Ezt az összeget napidíjként kiosztanák azon képviselők között, akik a törvényelőkészítő bizottság tagjai.

Kormányválság Romániá- ban.

Take Jonesku bukása.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Beograd, jan. 18.

Bukarestből jelentik: A parlament tegnap a késő esti órákig ülésezett. Az ülés roppant izgalmas volt és bővelkedett a viharos jelenetekben. A pártvezérek többsége a kormány ellen beszélt. A szavazásnál kilencvenegy szavazat esett a kormány ellen és csak nyolcvanegy a kormány mellett. Take Jonescu miniszterelnök a szavazás után kijelentette, hogy a kormány beadja lemondását s ezzel Románia ismét kormányválságba jutott. Valószínű, hogy a megbízást újra Take Jonescu kapja, egy koncentrációs kormány alakítására.

A nemzetgyűlésből.

A kormány deklarációja feletti vita.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jan. 18.

A szkupstina ma délutáni ülését háromnegyed 5 órákor nyitotta meg dr. Ribar házelnök. A formalitások elintézése után áttértek a napirendre: a kormány deklarációja feletti vita folytatására.

A mai ülés első szónoka Lázity Voisláv földműves-párti képviselő volt, aki főleg azt kifogásolta, hogy a kormány bemutatkozása alkalmával deklarációjában semmit sem említett bel- és külpolitikai programjából. A külpolitika terén az olasz és albán kérdésben nem világosította fel a kormány a parla-

mentet, de a Károly exkirály puccskísérletével kapcsolatban tett intézkedéseiről sem tett jelentést a kormány a parlamentnek. Kérde, hogy mi a programja a kormánynak az agrárkérdésben. Azonfelül kritizálja a kormány pénzügyi politikáját és a mai közlekedési viszonyokat.

A következő felszólaló dr. Korun szociáldemokrata, aki beszédében inkább a belügyi részort kritizálására szorítkozott.

Elnök az ülést 8 óra előtt bezárta. Következő ülés pénteken délután.

Franciaország magára fog maradni.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Washington, jan. 18.

A „Westminster Gazette” szerint óráról-órára esiknek a kilátások, hogy Amerika a genoui vagy más európai konferencián résztvegyen. Egy washingtoni vezető politikai személyiség kijelentette, hogy Amerika mindent elkövet, hogy elhárítsa magáról a felelősséget azért a sovíniszta tevékenységért, amely a közeljövő francia politikáját jellemzi.

Róma, jan. 18.

A washingtoni olasz delegátus a „Chikago Tribuna” munkatársának kijelentette, hogy Franciaországnak a leszerelési kérdésben való magatartása arra fogja kényszeríteni Olaszországot, hogy Angliával katonai konvenciót kössön.

Páris, jan. 18.

A francia kamara radikális képviselői harcot hirdetnek Poincaré ellen.

Páris, jan. 18.

Poincaré táviratozott Lloyd Georgenak, hogy meggyőződése szerint biztosítani tudja a békeszerződés végrehajtását, a jóvátétel keresztülvitelét és a kártérítést Anglia segítségével.

Lloyd George azt válaszolta Poincarénak, hogy Franciaországnak a német betörés elleni biztosítása, a jóvátétel és a szerződés fenntartása francia-angol közös érdek.

Az entente az ausztriai nagy német agitáció ellen.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Wien, jan. 18.

A napokban Schober kancellár előtt megjelentek az ententeállamok képviselői és tiltakoztak a nagy német agitációja miatt. A delegátusok hangsúlyozták az entente-nak azt a kívánságát, hogy Ausztria hagyja jóvá a Csehországgal kötött szerződést.

Zita Magyarországon?

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 18.

A beogradi „Novosti” mai száma egy wieni távirat alapján közli, hogy Zita cskszkirályné Ottó fiával elhagyta Svájcot és állítólag Magyarországra érkezett. Ugyanezen forrásból eredő hírek alapján közli a lap, hogy ezáltal Magyarországon egy újabb politikai puccs készül. Zita állítólag magát akarja régensnek kikiáltatni Ottót pedig királynak.

Ezzel a hírekkel kapcsolatban Kalina, a cskszlovák köztársaság beogradi követe felkereste ma Ninesity külügyminisztert és vele hosszasan tárgyalt. A kisenntente, a megniben a fenti hírek valóban bizonyulnának, megteszi a legenergikusabb lépéseket, hogy Zita exkirálynő Magyarországot területéről mielőbb eltávolíttassék.

A sibeniki incidens.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 18.

Splitből jelentik, hogy a kormány által kiküldött bizottság még mindig folytatja a vizsgálatot. Az olasz kormány részéről a sibeniki olasz konzul van felhatalmazva a tárgyalásokra. A szerb bizottság meg nem dönthető bizonyítékokat szerzett afelől, hogy az incidens az olasz matrózok provokálták.

Németország fizet.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, jan. 18.

A „Temps” írja: Németország már január 6-án, vagyis aznap, amikor Cannesben elhatározták az új jóvátételi rendszert, megfizette az első harmincegy millió arany márkát. A legközelebbi részletet Németország január tizennyolcadikán törleszti.

Az Osztrák-Magyar Bank harmincöt milliója.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Wien, jan. 18.

Az Osztrák-Magyar Bank liquidátorai Párisba utaztak, hogy résztvegyenek a szajnai törvényszék tárgyalásán, mely a banknak a francia állam által lefoglalt harmincöt millió aranykoronájának sorsa felett dönt. A bíróság ugy határozott, hogy ezt az összeget nem adja ki.

TÖZSDE

Január 18.

Beograd. Valuták: Dollár 71.—, Márka 39-50, Lei 54-50.

Devizák: Wien —98, Budapest 10-50, Prága 125.—, Berlin 39-50, Milano 325.—, London 309.—.

Zürich. (Nyitás.) Berlin 270, New-York 515, Milano 2240, Prága 865, Zagreb 180, Varsó 18, Wien 16, Budapest 70.

Budapest. (Nyitás.) Napoleon 3130, Font 3350, Dollár 843, Francia frank 66, Lengyel márka 25-5, Rubel 424, Lira 35-5, Rubel 73, Lei 625, Szokol 1365, Dinár 1100, Osztrák korona 10.

Budapest. (Zárlat.) Valuták: Napoleon 3000, Font 3150, Dollár 770, Francia frank 61, Lira 32-75, Osztrák korona 11, Rubel 64, Lei 580, Szokol 1350, Dinár 10-50.

Devizák: London 3350, New-York 770, Berlin 500, Milano 34, Páris 63, Prága 1340, Wien 9-75, Zagreb 260.

A genuai konferencia.*A „Torontál” tudósítójának távirata.*

Páris, jan. 18.

Poincaré a genuai konferencián csak akkor vesz részt, ha Lloyd George és Bonomi elhatározzák magukat, hogy Angliát és Olaszországot személyesen képviselik.

Páris, jan. 18.

A párisi lapok jelentése szerint nem lehetetlen, hogy a konferenciát Rómába hívják össze.

Berlin, jan. 18.

A genuai konferencián Németországot öt delegátus képviseli.

Az erdélyi nemzeti párt új választást követel.*A „Torontál” tudósítójának távirata.*

Bukarest, jan. 18.

Jorga tanár, a nacionalisták vezére és Vajdajóvoda Sándor, az erdélyi nemzeti-párt vezére, egy tegnapi politikai gyűlésen követelték az új választótörvény elfogadását, a demokratikus koncentrációs kabinettet a liberális-párt kivételével és az új választások megtartását.

Az ir szabad állam kormánya megalakult.

London, jan. 18.

Tegnap délután megtörtént a régi dublini kastélynak és a kormányhatalomnak az ir szabadállam részére való átadása. Az ünnepélyes aktusnál az ir alkirály átadta a kastélyt és a kormányhatalmat az ir szabadállam ideiglenes kormányának.

A hivatásos szépség férje.

Berlinben letartóztatták Österle Walter műépítést. Egy esikágói távirat alapján fogta el a rendőrség. A távirat azzal vádolja az építést, hogy ott feleségül vette Roma Arma filmszínésznőt, annak ellenére, hogy Berlinben hitese felesége élt. A filmszínésznő előtt legényembernek adta ki magát, a jövendőbeli apósát pedig azzal ámitotta, hogy automobillal egyszerű üzleteket fog csinálni. A házasság napján 65.000 dollárt kapott az apósától. Két nap múlva azonban otthagya fiatal feleségét s kerülő uton hazautazott Berlinbe, hol villát vásárolt, azt pazarul berendezte és az első feleségével fejedelmi életet folytat benne. Österle azzal védekezik, hogy őt Roma Arma megtévesztette. Azt állította, hogy ő színésznő, holott a valóságban ugynevezett „hivatásos szépség”. Évenként több ezer dollárt költött arra, hogy az illusztrált lapok az arcképét közöljék. Eleinte egy szőnyegházban volt elárusítónő. A háború kitörése után belépett az amerikai légibő, amelynek tagjai tudvalevően a háború után esküvel kötelezték magukat arra, hogy a német árut bojkottálni fogják. Mint filmszínésznő több olyan filmfelvételből szerepelt, mely a német hadsereget gyalázza. Mikor ezeket a dolgokat megtudta a feleségéről, hazafias érzése annyira felháborodott, hogy szempillantásig sem tudott tovább mellette maradni. Ezért hagyta ott anélkül, hogy előzően értesítette volna. A berlini rendőrség a magyarzást ellenére sem bocsátotta szabadon az érzékeny férjet.

Az ország kerületi beosztása.*A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése.*

Beograd, jan. 18.

Az állam kerületi beosztásáról szóló törvényjavaslat tárgyalására kiküldött parlamenti bizottság ma folytatta ülését.

Dr. Markovity igazságügyminiszter jelentette, hogy az összes javaslatok megvitatandók és pedig az egyes tartományok szerint. Javasolta továbbá, hogy először Szerbia 1914 előtti területének kerületi beosztásáról határozzanak.

Dr. Honjecz szlovén képviselő javasolja, hogy Szlovénia egy külön kerületet alkosson.

Ezenkívül beszéltek még Petrovity Nasztád és Imrenovity képviselők, akik főleg amellett emeltek szót, hogy az állam kerületi beosztásánál figyelembe kell venni a geográfiai, etnográfiai, gazdasági és különösen a közlekedési viszonyokat. Az a véleményük, hogy előre nem lehet elméletben felsorolni a kerületek számát, mert azt a gyakorlat fogja megmutatni. Alapjában ellene vannak a nagy kerületeknek. Ugyanígy ellene vannak, hogy a kerületi központokban a hatóságok felesleges módon koncentráltságosok.

Divac szociáldemokrata képviselő klubja nevében azt javasolta, hogy a kerületeket minél nagyobbra szabják.

A bizottság, tekintve az ügy sürgősségét, holnap is folytatja tanácskozásait.

Wilson emlékiratai.**Az ex-elnök leleplezi Franciaországot.***A „Torontál” tudósítójának távirata.*

Milano, jan. 18.

A „Corriera della Sera” ismereti Wilson emlékiratait, amelyben a volt amerikai elnök leleplezi Franciaországnak a békekonferencián tanúsított magatartását. Erősen megbélyegzi Franciaországot, mert egyfelől ériási kártérítést követel Németországtól, másrészt mert mindig azon volt, hogy Németországot teljesen megsemmisítse. Foch mar-

sall tervében a rajnai vonalat Franciaországnak követelte és azt javasolta, hogy a vonalat hatalmas nemzetközi hadsereggel tartsák állandóan megszállva. Lonchauer gazdasági tervében célja az volt, hogy Essen és Saar vidék megszállásával Sziléziának Lengyelországhoz esatolását kieroszakolják és így Németországot iparilag tönkretegyék.

Sebes Dénes volt igazságügyi államtitkár a magyar választói jog revíziójáról*A „Torontál” budapesti tudósítójától*

Budapest, jan. 18.

A pesti lapok minduntalan arról hoznak híreket, hogy Klebelsberg Kunó gróf belügyminiszter elkészült választójogi törvényjavaslatával és azt legközelebb a parlament elé terjeszti. Ebből az alkalomból érdekesnek tartotta a „Torontál” budapesti tudósítója felkeresni Sebes Dénes dr.-t, Vázsonyi volt államtitkárát, aki a Wekerle-féle választójogi törvénynek az igazságügyminisztériumban egyik főködifikátora volt. Sebes Dénes az új választójogi kombinációkról beszélgetve a következőket mondta:

— Nem kellett sok politikai bölcsesség annak megállapításához, hogy rövidesen a választói törvény kerül a politika homlokterébe, nemcsak azért, mert a szükségrendelet okvetlen revízióra szorul, de azért főképpen, mert az ententehatalmak beavatkozásával megzavart történelmi és közjogi jogfolytonosságunkat végre helyre kell hogy állítsuk. Nézetem szerint nem is kell olyan sokáig „tanulmányozni” e kérdést. Az már tanulmányozva van. Utalok a Vázsonyi-féle 1918. évi javaslatra, amely anyaggyűjtésével, kimerítő indokolásával és pontos törvényszerkezetével ma is alkalmas törvényalkotásra. Annakidején Wekerle néhány visszaforgató rendelkezéssel kiegészítve ezt, teljesen magáévá tette. Egy három-négyszakaszos novellával tökéletesen megfelelő törvényt lehet belőle alkotni. Meg kell csinálni azonnal a felsőház reformját ezzel

kapcsolatban és el kell rendelni az országgyűlési választásokat.

— A nemzetgyűlés betöltötte hivatását, helyesebben kitöltötte azt az ürt, mely a forradalom és jogfolytonosság között támadt. Ezzel a történelmi hivatását be is fejezte. Nem áll teljesen az, amit újabban sokat hangoztatnak, hogy a nemzetgyűlés nem állott feladata magaslatán. De a mi nemzetgyűlésünk mégis csak egy erőszakos helyzet alakulata. Az a rendelet, mely neki létet adott, tulzott és feltétlen antidemokratikus. Ezt a rendeletet nem lehet törvénnyel perpetuálni, mert újra bukdaesolni fogunk.

— Mi úgy jártunk, saját hibánkból, a demokráciával, mint a rossz szülők, kik gyermekeik nevelését elhanyagolják, mikor azután a hirtelen felszerűlt suhanc erőszakos, durva és mindent összetör, sőt önmagát is megsebz, a gyermeket hibáztatjuk. A demokrácia nevelése nélkül házirendet fentartani nem lehet. A magyar demokráciának minden szélsőség ellensége, — tehát a szélsőséges választói törvényjavaslat is.

A magyar politikából.*A „Torontál” tudósítójának távirata.*

Budapest, jan. 18.

A nemzetgyűlés mai ülésén több interpelláció kerül sorra. Így Pallavicini György örgróf a Fehér Könyvről, Benkő az amerikai kivándorlásról, Ruppert Rezső a zalaegerszegi internáló táborról terjeszt elő interpellációt. A mai ülésen várják egyébként Beniczky Ödön felszólalását is.

Stajty Nadezsda hangversenye.

A napirenden lévő orosz hangversenyek idején kétkedő mosollyal és obligát hangverseny előtti gesztussal ment a publikum jószáj Stajity Nadezsda szerdai szóló hangversenyére. Ugyan mit tudhat ez a kislány, aki a minapában még — talán mit sem gondolva az elkövetkezendő karrierre — közöttünk járkált, nem is sejtette a benne szunnyadó tehetséget. A kislány időközben megnőtt, a kis Nadezsda a nagy művésznők nyomdokain halad. Az első hanghullámok után elfogy a mosoly, hogy helyet adjon a esodálatnak, a kezek gesztusa önkéntelenül is olyan vonalat ír le, melynek a zenei eredménye a taps, a jól megérdemelt, sok-sok taps.

A szerdai első bemutatkozás a kivételes siker jegyében folyt le. Büszkeséggel teli örömmel járta át a becskerekieket, mert az, aki azt a szép estét szerezte, közülünk való volt, a miénk is marad ezután is.

Ma még csak az alsó lépcsőjén van annak a szép ivű pályának, mely reá vár, melyet meg kell haladnia, ugyan ilyen tehetséggel vajjon hol áll meg? Hangja tiszta, nemesen esengő s különös rezgési szépsége van. Szótagolása precíz, kiejtése értelmes és érthető, lélegzetvétele könnyed és szabályos. Ami a legértékesebbé teszi hangját, minden regiszterben majdnem egyenlő erősségű. Olyan kvalitások, melyek fejlődése szempontjából legnagyobb értékűek. Már a megjelenés kedvességével bizalomra hangolja a hallgatót, e hatás folytatódik a komolyan átértett s ritka intelligenciával előadott s megjászott eseményben, hogy egy frappáns fináléval a tökéletesség beösmérését váltja ki hallgatóiból. Van olyan színésznő, mint énekesnő.

Estélyét St. Hrisztity: Elégijával nyitotta meg. Mélyen átértett énekének szép piánói az öröm, vigaszt, fiatalok, szenvedély mulandóságát juttatta eszünkbe. Francia nyelven előadott Tosti: Ninonja kedves pajzanságával visszavarázolt bennünket a holnappal nem törődő mára.

Puccini: Bohème-jének keringője a második szám. Míg az első kettőben inkább a megjászás a főmotívum, itt már kezd kibontakozni az ének technika. Feladatát játszi könnyedséggel oldja meg s zűgő tapsra ragadja a publikumot. A zenekar megszokott lendülettel előadott Tell nyitánya fejezi be az első részt.

A második részt Binyieski: Grivnájával nyitja meg. Beogradi mestere büszke lett volna tanítványára és szerzeményének előadójára. Weber: Büvös vadásza a következő. Nagy lendületű, erős dinamikájú operarész s terjedelmes skáladifferenciájával nem könnyű feladatot ró az előadóra. Mesterien előadott énekét a megerőtetés nélküli könnyedség jellemezte. Pihentetőül a zenekar Goldmarck: Sába királynőjének balettjét adta elő a legelismertebb precizitással.

Müsorát Csajkovszki: Oneginjának egy jelenetével zárta be. Ebben a súlyos részben bontakozott ki Stajity Nadezsda teljes operai készsége.

A Kaszinó nagytermét zsufolásig megtöltő előkelő közönség percekig hálásan ünnepelte kedves földijét, a művésznővé nőtt Stajity Nadezsdat.

Ch. J.

HIREK

A görög keleti Vizkereszt. A görög keleti egyház ma ünnepli a Vizkereszt napját. Ez alkalomból délelőtt kilenc órakor ünnepi istentiszteletet tartanak a belvárosi görög keleti szerb templomban, utána pedig a Fő-utcaán át a kishidra megy a körmenet, ahol a szokásos vízszentelést végzik.

Esküvő. Engel Károly és Deák Emilia folyó hó 22-én házasságot kötnek Budapesten.

Magyar kiadási postai levelezőlapok. A veliki becskerekai posta- és távirtdahivatal felhívja a közönség figyelmét arra, hogy amint tilos magyar postabélyegeket felragasztása a királyságunk területén lévő postahivataloknál elküldésre feladott szállítmányokra, éppugy tiltva van a magyar kiadási levelezőlapok használata is. Ilyen levelezőlapok nem továbbíthatnak még akkor sem, ha a teljes postadíj fejében a mi bélyegeink lennének is ráragasztva.

Pasteur-intézet Novisadon. Jugoszláviában eddig csak egyetlen Pasteur-intézet volt Zagreb székhellyel, ami bizony kényelmetlen volt, mert az ország minden részéből ide kellett szállítani a betegeket. Most Novisadon, az állami kórház mellett már befejezés előtt áll az új Pasteur-intézet, mely remélhetőleg március végén már meg is kezd működését. Az intézet vezetője dr. Hempt Adolf, lukavci körorvos lesz. — Az új Pasteur-intézet nagy haladást jelent egészségügyi tekintetben a Vajdaságra, mivel ezután nem kell a betegeket a távolfekvő Zagrebbe szállítani, hanem lakhelyükhöz közel gyógyíthatják magukat.

A „Tüz” legközelebbi száma. A „Tüz” szerkesztősége közli, hogy a folyóirat legközelebbi számának megjelenése nyomdavidájtogatás miatt késni fog, azután azonban a folyóirat a rendes időszakokban fog megjelenni.

A zárda elemi- és polgári-iskolai osztályaiban holnap rendes előadás lesz.

Az általános munkásszövetség helybeli szaktanácsa folyó hó 7-én és 8-ikán Beogradban elért szakszervezeti egyesülés után most vasárnap, folyó hó 22-ikén délután fél 3 órakor a „Klub”-kávéház éttermében először tartja meg összehívó ülést, amelyen résztvesz mind a nyolc helybeli szakszervezet vezetője.

Kertészkednek majd a diákok. Erdélyes és minden tekintetben értelmes tervet valósított meg Alexity Bogolyub polgármester. Ugyanis elhatározta, hogy az iskolák keretein belül gyermek-klubokat létesít, melyek a kertészkedést és a földművelést vannak hivatva megkedveltetni a diákokkal. E célból a város bizonyos földterületeket bocsát a klubok rendelkezésére szívesen pénzbeli, sem természetbeni kártérítést nem kér és megengedi, hogy a diákok tetszésük szerint maguk értékesítsék a termést. Értesülésünk szerint a klubok rövidesen megalakulnak és a tavaszszal már meg is kezdik a kiosztott föld megművelését.

A „Tüz” irodalmi estélyt rendez Pozsonyban. A „Tüz” szerkesztősége január végén vagy február elején nagyszabású irodalmi estélyt rendez Pozsonyban. Az estély a slovenskói magyar kultúra és magyar írók zászlóbonfása lesz. Az estélyt, amely komoly irodalmi szenzációnak ígérkezik, a „Tüz” szerkesztősége Petőfi és Ady szellemének és a Slovenskóban élő nemzetek kulturális közeledésének akarja szentelni, a kultúrtestvériség ügyének. Petőfi és Ady ideáljainak. Az estély eseményei lesznek többek között: Petőfi egy eddig teljesen ismeretlen, most felfedezett és eddig meg nem jelent nagyon érdekes levelének nyilvánosságra hozatala, továbbá egy a „Tüz” által most felfedezett, teljesen ismeretlen slovenskói nagy magyar író irásainak bemutatása.

Átutalások és esek-kiírások az összes kül- és belföldi piacokra, nevezetesen Bécs, Prága, Budapest és Berline legutányosabban eszközölhetők — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Nagybecskerekai Takarékpénztárnál (Korona-szálló épület I. emelet. Telefonszám 16.) Ugyanott a fennálló devizarendelekek értelmében árukivitelre vonatkozó valutabiztosítások is nyújthatók.

A „Budlibieska”-asztaltársaság közgyűlése. Nagy érdeklődés mellett tartotta meg a tizenegyedik évi rendes közgyűlést a „Budlibieska”-asztaltársaság. A közgyűlés szónokai és tisztikara beszámoltak az asztaltársaság múlt évi működéséről, mely jótékonyágával nem maradt az előbbi évek eredménye mögött, sőt azt mutatta, hogy az asztaltársaság igyekezett áldásos működését minél nagyobb mértékben fejleszteni. A beszámolás után a tisztikar lemondott. Helyébe új tisztikart választottak, melyben legnagyobb részt a tavalyiak foglalnak helyet s csak néhány állást töltöttek be újakkal. A közgyűlés egyhangulag megválasztotta Ercegán Tivadart társdiszelnöknek, Todorov Györgyvet főellenőrnek, Hoffmann Gáspárt és Salamon Samut ellenőröknek, Hermál Józsefet jegyzőnek, Grünfeld Ármint pedig pénztárnoknak. Az új tisztikar elfogadta a tisztségeket, köszönetet mondott a közgyűlésnek a bizalomért, amelyvel irántuk viseltettek és biztosította az asztaltársaságot, hogy minden igyekezetükkel rajta lesznek, hogy a jótékonyág szolgálatában álló társaság minél szebb eredményeket érjen el az emberszeretet gyakorlásának nagy és nehéz munkájában. A közgyűlés ezután elhatározta, hogy a tavaly létesített két fiók-asztaltársaság működését megszünteti, vagyonukat pedig bekebelezi az anyaegyesületbe. Ennek a kérdésnek a letárgyalása után a közgyűlés véget ért.

Uj Modern Könyvtár. Gömöri Jenő, a Modern Könyvtárnak, — amely a háborúelőtti kultur Magyarország erős tényezője volt — megalapítója és egykori szerkesztője a közel jövőben a régi Modern Könyvtár szellemében és frissességével Uj Modern Könyvtár címen nagyarányú gyűjteményes vállalatot indít meg az utódállamok magyarsága részére. Az Uj Modern Könyvtár iránt érdeklődni a „Tüz” szerkesztőségénél lehet: Bratislava (Pozsony), Dobrovits-u. 14.

Landru mint játékszer. Landru, a halálraítélt francia „kékszakáll” ugyancsak népszerű férfiú lett hazájában, amit mi sem bizonyít jobban, mint az a tény, hogy ő volt a karácsonyi vásár szenzációja. A kártyákban és az utcasarkokon ezer meg ezer nagy szakállu, kopasz bácsit perditének táncra rugó segítségével és ez a táncos figura, aki eszeveszetten járja a shimmyt, ez nem volt más, mint Landru képmása. A Landru-játék volt az idei „dernier cris” és ugyancsak kapós porteka lett belőle. Nem nagyon izléseles dolog ugyan, de hát „az üzlet üzlet!”

Herezeg Ferenc képes hetilapjának, az Uj Időknek harmadik számában Csathó Kálmán és Somlyó Zoltán elbeszélést, Surányi Miklós a modern női szépségideálról tanulmányt, Lyka Károly művészeti cikket írt. A szerkesztő Ellesett párbeszéd címmű rovatában a Shimmyt teszi szóvá. Közli az Uj Idők Dierre Benoit világhírű regényét, a Sóstót és Dobosi Pécsi Mária új regényét az Antóni Dánielt. A szerkesztő üzeneteiben sok egyében kívül a jamper kötésű módjára való utasítás is feltalálható. Számos érdekes és időszerű kép és kis cikk teszi teljessé a gazdag szám tartalmát. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 130 korona. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal, Budapest, VI., Andrássy-ut 16.

Az első veliki becskerekai éjjeli őrző- és privát detektívállalat M. Dudás p. d. és J. Heingl, Svetozara Markovitya-ut. 1. sz. a. helyiségében működését e hó 6-ikától megkezdte és kéri a n. é. közönség szíves pártfogását. Telefon 248. sz.

Kakas, amelyik tojik. A londoni nagy tyukkiállításán 1000 különböző fajú tyuk között egyetlen egy kakas is szerepel. Ez a kakas felvételét a világ legkiválóbb tojótyukjainak társaságába annak köszönheti, hogy egészen rendes tojásokat tojt. Egészen rendes kakasként fejlődött, míg tavasz és ősz között teljesen nemi atalakulás ment rajta végbe, ami csuespontját akkor érte el, amikor a kakas nagy sötétszínű tojásokat kezdett tojni. — A londoni kiállításon ezek a tojások általános feltűnést keltenek. Mind e tulajdonsága mellett azonban ez a csodálatos kakas himneműségének minden külső jelét továbbra is megőrizte.

Román népnaptárak. „Calendarul Banatului pe anul comun dela Hristos 1922” vizonteladásra nagyban az ismert osijekai Lustig-féle naptárállalatnál szerezhetők be.

Köszönetnyilvánítás. A helybeli román kath. árvaháznak eddigelé a következő adományok folytak be: Kelemen Testvérek 1 pár cipő. Rosenfeld Samuné 1 sonka és 50 drb tojás. Felzmann Ármint 2:35 m. barchet. Terzin Zsivko 10 m. barchet. Wogh Mihály 3 m. barchet. Radován M. 2 m. barchet. Csues János 6 m. barchet és 2 drb maradékszövet. Trébics Józsefné 4 m. barchet. Popovity, és Tsa 1:80 m. schiffon. Komlusi Iván és Tsa 1:90 m. barchet. Boskovity J. 2 sweater és 3 pár harisnya. Deutsch Emil malomtulajdonos 10 kg liszt. Fischer és Lutsch 25 m. barchet, 6 blouse és 3 szoknya. Benó Testvérek 25 drb játékszer. Bukovác István 12 pár harisnya, cérna és gomb. Molnár Lajos 6 pár harisnya és 1 m. barchet. Molnár Mihály 30 pár harisnya, Daun vaskereskedés 1 fazék. Beno

József üveges 12 drb ablaktábla. 18 tányér. 8 pohár. 2 tál és 8 bögre. Ivanitza Ferdinánd Károly 36 tányér. 30 bögre és 4 tál. Harisnyagyár Beeskerek 34 pár harisnya. Torontálvásárhelyi rk. hitközség adománya 119 kg élelmiszer. Torontálvásárhelyi malom 50 kg liszt. Kovacsicsai malom 20 kg liszt. Béres János 100 K. Kartyéné Tolvay Laura 8 sapkát. 12 pár harisnyát és karácsonykor az egész árvaháznak reggelit. Különösen kiemelendő a „Rózsa”-szálló jelenlegi tulajdonosának és nejének nagylelkű adománya, akik minden vasárnapon az egész árvaháznak reggelit és kitérőt ebédet szállítanak. Pelikán Lipótné ivén felülfizettek Mayer Aurélné 320 K. Kartyéné 200 K. Torontáli Hiteibank 200 K. Torontáli Agrár-bank 220 K. Merkur R. T. 200 K. Bukovác István 120 K. Fendler József 100 K. Iparbank 100 K. Rubin Armand 100 K. dr. Steiner Gyula 80 K. Klementics Ferenc 80 K. Giljum Mátyás 60 K. Goldschmidt Lipót 40 K. Eckfeld Mór 50 K. dr. Pollák Viktorné 40 K. ifj. Krausz Gyula 20. Almássy Elek 20 K és Pelikán Lipót 300 korona. — Az árvák mindezen adományozóknak halás köszönetüket nyilvánítják.

Sport

Carpentier—Cooe boxmatch. Január 12-én a londoni „Alberthall”-ban gyönyörű keretek között zajlott le a két nagyhírű boxoló-pár harca, mely hetek óta izgalomban tartotta az angol sportközönséget. A termet a publikum szorongásig megtöltötte. Ott volt az egész francia diplomáciai kar, élén a nagykövettel és két tábornokkal. Végignézte a híres mérkőzést London legelőkelőbb társadalma. A gong hívószavára, amikor a két világhírű boxoló megjelent, határozottan az ausztráliai Cooe tette a kedvezőbb benyomást. Néhány centiméterrel alacsonyabb a franciánál, viszont hatalmas esipői, izmos lábszárai nagy energiát sejtettek. Közvetlen a mérkőzés előtt Carpentier 78 kg volt, míg Cook testsúlya 85 kg-ot nyomott. A mérkőzés tartama alatt Cook határozottan az időkihúzásra dolgozott, mert azt hitte, hogy sokkal kitaróbb ellenfelénél. Azonban taktikája nem vált be, mert ellenfele már a negyedik roundban Knock-out-olta. A közönség leirhatatlan ünneplésben részesítette a győztes franciát. A mérkőzést megelőzőleg mindkét bajnok hónapokig tartó lelkiismeretes előtráningot folytatott. Két héttel ezelőtt a közönség Carpentier győzelmét várta s az alkalmi bukmekek Cook győzelme esete háromszoros pénzt fizettek. Közvetlen a verseny előtt azonban Cook lett a favorit, aki maga is biztosra vette, hogy leüti a franciát. Jövő terveit illetőleg Carpentier úgy nyilatkozott, hogy egyelőre Angliában szándékozik maradni és Kid Levissel óhajt mérkőzni, majd áthajozik Amerikába, ahol Tom Gibbonsot hívja ki. Hogy fog-e ismét Dempseyvel a világbajnokságért küzdeni, igen kétséges. Mint mondja, nincs kizárva az eset, ha visszanyeri régi nagy „formáját.”

Szenzációs könyv Miksa császár tragédiájáról.

III. Napoleon okozta a vesztét.

Egy angol történetíró, George P. Messeroy szenzációs könyvet adott ki a napokban Miksa mexikói császár tragikus sorsáról. (A könyv címe: The quickstep of an Emperor: Maximilian of Mexico; Gradt Richards kiadása.) A nagy feltűnést keltő könyv egészen új világításban tünteti fel Miksa főherceg mexikói vállalkozását, melynek az angol író szerint teljes sikere lett volna, ha III. Napoleon császár nem viselkedett volna perfid módon Miksával szemben.

Miksa főherceg nagyon boldogan élt Spalatto városában, ahol csak a természettudományokkal foglalkozott. Hogy a mexikói vállalkozásokra rábírhatták, annak vallási szemponton kívül főleg az volt az oka, hogy Napoleon minden támogatást megígért az új császár számára. Miksa császár nagyon szépen be is rendezkedett Mexikóban, ahol az utolsó hat hónap alatt aránylag nagy rendet teremtett: a nép örült a békének, melyet a császár szerzett az országnak és minden arra

vallott, hogy a viszonyok gyorsan konszolidálódnak. Egy szép napon azonban III. Napoleon elhatározta, hogy nem támogatja tovább Miksát és csapatait visszavonja Mexikóból.

Miksa tudta, hogy ez esetben veszve van; ezért a feleségét, Sarolta császárnét Párisba küldte, hogy Napoleont elhatározásának megmésztására bírja. Messeroy közli azt a beszélgetést, mely ez ügyben Sarolta császárné és Napoleon között végbement. Napoleon semmivel sem tudta szeszélyes elhatározását megokolni; a semmitmondó ürügyekre, amelyekkel előhozakodott, Sarolta császárné végül türelmét veszítve csak ennyit mondott:

— Ön hazudik! Az ürügyek, amelyekre hivatkozik, éppen olyan ügyügyök, mint amilyen gonoszok!

Ettől a pillanattól kezdve Miksa császár tragédiája gyorsan pergett le: a franciák csakugyan kivonultak Mexikóból. Juarez serege elfogta Miksát, akit 1867 június 19-én reggel Queretaróban kivégezték. Sarolta császárné pedig megőrült fájdalomában és kétségbeesésében.

Ki akar inas lenni?

(Szomorú epizód Bécs életréből.)

Egy osztrák nagyiparos hirdetés útján urasági inast keresett. Az egyszer közzétett hirdetésre kapott ajánlkozások borzalmas bepillantást engednek a wieni nyomor rejteibe. Már magában az a tény, hogy magára a hirdetésre több mint ezer ajánlatot kapott, szomorúan jellemzi a helyzetet, és élénken karakterisztikus, hogy az ajánlkozók között csak néhány tényleg hivatasos urasági inas van. Egy könyvelő a következőket írja:

— 30 éves vagyok. A gimnáziumot kitüntetéssel végeztem, ugyisintén a kereskedelmi akadémiát is. Most egy nagyobb cégnél másodkönyvelő vagyok havi 40.000 korona fizetéssel, amelyből nemhogy ruházok, de még jóllakni sem tudok. Nem iszom, nem kártyázom, színházban, kávéházban hónapok óta nem voltam és be kell érnem naponta kétszeri étkezéssel.

A legjellemzőbb az a levél, amelyet egy vezérkari iskolát végzett volt őrnagy írt:

— A vezérkari vizsgát éppen a háború kitörése előtt tettem le. két évig századosi rangban vettem részt a háborúban, azután őrnagy lettem. A Signum Laudistól a Lipóterdig — beleértve a tisztí vitézségi érmet is, minden hadikitüntetésem meg van. Régi katonatiszti családból származom, atyám tábornoknagya volt mikor elhunyt. És most boldog lennék, ha azt az inasi állást elnyerném, amely megváltana a mindennapi súlyos kenyérgondok kínjaitól. Most egy elektrotechnikai cégnek vagyok irodai alkalmazottja havi 38.000 korona fizetéssel. A munkabérek kifizetésénél vagyok alkalmazva és lázítóan érdekes, hogy én az iskolát végzett, akadémia képzettségű, franciául, olaszul, angolul, németül és magyarul beszélő művelt ember írom ki a munkabérgjegyzékeket, amelyek egy fizikai munkásnak háromszor annyi fizetést jelentenek, mint amennyi nekem van. Most sem vagyok más mint szolgálta és még hozzá nálam intelligencia dolgában alacsonyabb

szinvalu emberek szolgálja, szívesebben szolgálnék tehát egy gentlemant és kérem, ne legyen tekintettel ezelőtti társadalmi állásomra és higgye el, hogy ha inasként alkalmaz, szerénységgem, igénytelenségem és szolgálhatóságommal meglesz elégedve.

Az ajánlkozók között van egy dr. med. fogorvos is, aki anyagi eszközök hiányában képtelen önállósítani magát. A gyáros még nem döntött, hogy kit alkalmazzon inasul!...

A kiátkozott Trotzki.

Dramai jelenet egy zsidó templomban

A minap adtunk hírt arról, hogy Trotzki édes anyja, az agg Brontheus Mózes azzal a kéréssel fordult a jekaterinoszlavi zsidó hitközséghez, hogy fiát Bronstein Löwöt (Trotzkijt) átkozzák ki a zsidó hitközségből. A „Daily Express” most ennek a kiátkozásnak lefolyását következőképpen írja le:

A jekaterinoszlavi kis zsinagógában összegyülekezett az ottani zsidó hitközség. Egy fehérhajú, vák, kaffános aggyastyan az istentisztelet befejezte után az oltárhoz közeledett és reszkető hangon kiáltotta:

— Vádat emelek Bronstein Löw, ezen hitközség tagja ellen!

— Mivel vádolod? — kérdezte a rabbi.

Az öreg most már szilárdabb hangon szólt:

— Azzal vádolom, hogy vétkezett, atyái törvényei ellen. Azzal vádolom, hogy ellenségévé lett a zsidóságnak és az emberiségnek.

— Ezek súlyos vádak, hangzott a válasz. Hozz bizonyítékokat.

Erre hangosan felesendült az agg Bronstein hangja:

— Ezen hitközség minden tagja a tanum. Tanum egész Oroszország, az egész világ!

Mély esönd állott be, majd így szólt a rabbi:

— A bizonyítékot elfogadom. Mi az én kötelességem?

Most Bronstein Mózes a kezét a feje fölé emelte és az ó-testamentum prófétáinak testtartásával így szóla:

— Bronstein Löwöt ki kell taszítani ebből a hitközségből. Legyen átkozott az Isten minden ellenségével együtt, akik számára nincs megváltás sem az égben, sem a földön, sem a pokolban.

A hitközség kórusban ismételte:

— Legyen kitaszítva és átkozott!

Egy másik rabbi most az oltárhoz lépett és minden égtáj felé kiáltotta:

— Halljad Izrael, halljad, ellenséged nevét.

Azután elmondtak két imádságot. A kiátkozás hét imáját, miközben eloltottak hét gyertyát annak jeléül, hogy a hitelhagyott legyen kitörölve az élők emlékezetéből. Majd az apához fordult a rabbi:

— Bronstein Mózes! Bronstein Löw ki van taszítva a hitközségből. Te azonban még erősebb büntetést kívánsz. Az Isten törvénye megparancsolja nekem, hogy megkérdezzek, átkozott legyen-e mindörökre?

Az izgalom a hitközségben a tetőpontra hágott. Mély esönd. Minden szem a szerenesélen apára szegeződött, aki térdén állva imádkozott. Azután emberfölötti energiával fölemelkedett és így szólt:

— Legyen átkozott mindörökre!

E szavaknál egy átható sikoly haszony elájult — Trotzki édes anyja.

Kerületi Munkásbiztosító Pénztár Veliki Becskerék

188—1922 sz.

103

Hirdetmény.

A Veliki Becskeréki Kerületi Munkásbiztosító Pénztár felhívja mindazon munkaadókat és alkalmazottakat, kik Novi Becej, Vranjevo, Beodra, Karlovo, Kumane, Melenci, Fonda és Tarrason laknak, hogy a munkásbiztosítás ügyébe vágó be- és kijelentésekkel, esetleges kérelmekkel, panaszokkal és felvilágosítások kérésével a Veliki Becskeréki Kerületi Munkásbiztosítási Pénztár Novi Becejben létesített kirendeltségéhez forduljanak. A kirendeltség már megkezdte működését és mindenkor rendelkezésére áll az érdekelteknek.

Veliki Becskerék, 1922. január 18.

Pavle Pavlovity,

a Veliki Becskeréki Kerületi Munkásbiztosító Pénztár igazgatója.

Gavra Zsivanovity,

az Országos Pénztár megbízottja.

Krumenacker István

nyug. vasuti főfelügyelő

2177

vállal fuvarlevél felülvizsgálást és vasuti szállításból eredő mindennemű visszereseteket (hiányok, sérülések és határidő túllépések).

Fogad délelőtt 10—12 óráig.

Vel. Becskerék, Etvesova u. 5.

Szilvórium

prima minőségben, előnyös árban beszerezhető

2405

KOHN IGNÁC szilvóriumfőzdéjében
Vel. Becskerék, a nagyhid mellett. Telefon 91.

Kötött női ruhákat

a legújabb bécsi divat szerint, mérték után, gyorsan szállít az Eis Torontali Gyapjafonó- és Harisnyakötőgyár Rt. Veliki Becskerék, Bakics-utca. 36. sz. táubeszélő.

Modellek a gyárban megtekinthetők!

2362

Olcsó, édes

NARANCS

Öz. Guttman Jakabné és Fiaival.

Etablissement Paris

Varieté és orfeum! Varieté és orfeum!

Mindennap nagy előadás. Egész új műsor!

Előadás után parkettánc reggelig. Legfinomabb bel- és külföldi italok. Szigorúan családi műsor! Igazgató: Krampf M. — Karnagy: Neszmélyi Izso

Oly Saratoff, orosz táncosnő. — Gusy Vera, angol táncosnő — 2 Harding csoda akrobata mutatványakkal. — Walter és Mia, mondain táncosnőpár. — Ely Tábori, spitz táncosnő — Iby Szigety angol táncosnő. — Fenyő János, mondain táncosnőpár — Uj! 2 Fleits, éjjeli züllők. Uj! Saratoff és Gömöri, orosz táncosnőpár. — Gömöri Sándor, táncokmikus —

Helyárak: 4 és 3 dinár. — Pénztárnyitás este 8 órakor — Jegyek elővételben kaphatók a „Páris” étteremben. — Kezdete este 9 órakor — Egész éjjel meleg konyha — Pontos és gyors kiszolgálás.

Szives pártfogást kér

Jung Pal, vendéglős

Elvállalunk

mindennemű bőröket cserzésre (melyből box és szinesbőröket készítenek)

Keresünk

cipőfelsőrészkesztőt és tűzőnöt, azonkívül elsőrendű timarsegédet. Reflektánsok jelentkezhetnek

Bőripar, Brankován és Tarsa Veliki Becskerék. 100

Üzlet: Wilsonov trg 3.
Műhely: Velikog Milosa obala 2852

Eladó ház

fűszer- és rövidárúüzlettel, italmérés, trafikkal, nagy udvarral és kerttel. Alkalmos hely sertészízlására is. Ára teljes berendezéssel és áruval együtt 360.000 K. — Érdeklődni lehet

BÉNI BÉLÁNÉNÁL SUBOTICA, Nemzeti kávéházban minden d u 2—5 ig

Uradalomba gyakornoki állást

keresek azonnali belépésre.

Cim: L. A. Réti Endre

99 Bégaszentgyörgy.